INSTITUTI I KURRIKULËS DHE TRAJNIMIT

MODULI: EDUKIMI PËR KARRIERËN

KLASA e 9[të]

Tiranë, qershor 2010

Nëpërmjet këtij moduli nxënësit identifikojnë aftësitë, cilësitë, interesat e tyre, hulumtojnë mundësitë për arsim dhe trajnim të mëtejshëm, me qëllim planifikimin për karrierën. Përmes këtij moduli nxënësit zbatojnë aftësitë e komunikimit dhe mendimin kritik, zhvillojnë aftësitë kërkuese për shkollim, trajnim dhe punë si dhe planifikojnë/marrin vendim për shkollimin/trajnimin e mëtejshëm.

Përmbushja e objektivave të këtij moduli do të realizohet përgjatë semestrit të parë të klasës së 9-të në **17 orë**

1. SYNIMI I MODULIT

Ky modul synon:

Të zhvillojë te nxënësi aftësi për të zbuluar shprehitë, cilësitë, dëshirat personale, si dhe mundësitë e arsimimit me qëllim planifikimin dhe vendimmarrjen për shkollimin/trajnimin e mëtejshëm me synim arritjen e karrierës së dëshiruar.

2. OBJEKTIVA TË PËRGJITHSHËM

Në përfundim të zhvillimit të modulit "Edukimi për karrierë" klasa 9-të, nxënësi/ja:

- të përdorë dhe menaxhojë njohuritë, shprehitë e marra në lëndë të ndryshme në lidhje me vetëvlerësimin dhe planifikimin/ vendimmarrjen për shkollimin/trajnimin;
- të përdorë familjen, shkollën, komunitetin si burime për të hulumtuar me qëllim planifikimin e shkollimit/trajnimit;
- të fitojë njohuri, shprehi nga burime të ndryshme me qëllim përmbushjen e objektivave të paracaktuara nga vetë ai/ajo për planifikimin e shkollimit/trajnimit.
- të hulumtojë duke analizuar detyra dhe raste të suksesshme nga jeta e të rriturve apo bota e punës;
- të vlerësojë në mënyrë kritike dallimet mes shkollës dhe punës;
- të planifikojë në përputhje me interesat, prirjet dhe cilësitë vetjake, mundësitë e tij/saj për shkollim apo trajnim duke mbajtur parasysh edhe prirjet e tregut të punës;

3. OBJEKTIVA SIPAS LINJAVE

Klasa 9 (semestri i parë)

17 javë x 1 orë = 17 orë

Orë të sugjeruara[1] 6

---

[1] Orë të sugjeruara janë orët e planifikuara nga specialistët për zhvillimin e linjës. Shuma totale e orëve të linjave duhet të jetë sa numri i plotë i orëve në planin mësimor për këtë lëndë. Quhen të sugjeruara sepse i jepet liri zbatuesit të programit (mësuesit), që të shtojë ose të pakësojë numrin e sugjeruar të orëve në masën 10%, sipas nevojave të klasës.

Përshkrimi i linjës: Nxënësit gjykojnë dhe përgatisin informacionin për vetveten, duke marrë parasysh dhe ndikimet e mjedisit mbi ta

Orë të sugjeruara 6

Vetëvlerësimi	*Në përfundim të klasës 9-të nxënës/i,-ja:* - të identifikojë shkathtësitë personale; - të prezantojë situata të përdorimit të shkathtësive personale; - të identifikojë shkathtësitë që mendon se mund t'i përmirësojë; - të identifikojë cilësitë personale; - të prezantojë situata konkrete të demonstrimit të cilësive personale; - të përshkruajë ngjarjet kryesore të jetës dhe parashikimet për të ardhmen; - të identifikojë interesat dhe dëshirat personale për profesione të ndryshme.

Linja: Hulumtimi i karrierës

Përshkrimi i linjës: Nxënësi zhvillon aftësinë për të hulumtuar në sistemin e arsimit dhe trajnimit si dhe botën e punës për një planifikim të studiuar mirë.

Orë të sugjeruara[2] 6

Linja	Objektiva
Hulumtimi i karrierës	*Në përfundim të klasës 9-të nxënës/i,-ja:* - të shpjegojë kuptimin për karrierën, punën, profesionin. - të dallojë veçoritë e sistemit arsimor në Shqipëri; - të listojë shkollat më të përshtatshme për të arritur karrierën e dëshiruar; - të vizitojë shkolla të ndryshme të arsimit të mesëm të përgjithshëm dhe atij profesional; - të dallojë veçoritë e programit të shkollave që dëshiron të ndjekë; - të dallojë mundësitë e trajnimit profesional në Shqipëri; - të shpjegojë llojet e punëve dhe ndryshimet mes tyre; - të paraqesë përvoja nga pjesëtarët e familjes në lidhje me llojin e punës. - të identifikojë rëndësinë e formave të ndryshme të punës duke përfshirë punën në familje, punën vullnetare, në komunitet; - të identifikojë ndryshimet kryesore midis shkollës dhe punës; - të paraqesë profesionet e preferuara; - të investigojë në vendin e punës profesione të preferuara;

Linja:Planifikimi/ Vendim marrja për karrierën

Përshkrimi i linjës: Nxënësit aftësohen të hartojnë dhe të përshtatin planin personal për shkollimin/trajnimin e mëtejshëm.

Orë të sugjeruara 5

Planifikimi/ Vendimmarrja për karrierën	*Në përfundim të klasës 9-të, nxënës/i,-ja:* - të hartojë planin personal të veprimit ku të reflektohen interesat personale, shkathtësitë dhe cilësitë; - të hartojë planin personal të veprimit ku të reflektohen mundësitë për të ndjekur një shkollë apo trajnim; - të hartojë planin personal të veprimit ku të reflektohen mundësitë ekonomike dhe

	bursat e mundshme për të ndjekur shkollën e mesme;

4. KËRKESA TË LËNDËS "EDUKIMI PËR KARRIERËN" NDAJ LËNDËVE TË TJERA

Edukimi për karrierën	1. Gjuha shqipe
Për të gjitha linjat	*Nxënës/i,-ja:* - të përdorë kuptimin e termave dhe të koncepteve gjuhësore si: punë, shkollim, sistem arsimor, karriera, vendimmarrja, profesion, vetëvlerësimi, komunikimi, planifikimi, program shkollor, trajnim, etj. - të përdorë formatet e një kërkese, shkrese zyrtare, CV-je. - të përdorë forma të ndryshme komunikimi në raste të paraqitjes, diskutimit. - të shprehë opinione,të arsyetojë, diskutojë, argumentojë dhe të bëjë debat në lidhje me tematika që lidhen me shkollimin, trajnimin, punën, profesionin. - të zhvillojë dialogë, të dëgjojë me vëmendje, të mbajë në vëmendje opinione, pikëpamje dhe të kontrollojë emocionet. - të bëjë prezantime (paraqitje) duke përdorur teknika të ndryshme.
Edukimi për karrierën	2. Gjuha e huaj
Për të gjitha linjat	*Nxënës/i,-ja:* - të analizojë dhe interpretojë informacione në gjuhë të huaj në lidhje me punën, profesionin, shkollimin, trajnimin; - të shfrytëzojë fjalorë të thjeshtë terminologjik në gjuhë të huaj;
Edukimi për karrierën	3. TIK
Për të gjitha linjat	*Nxënës/i,-ja:* - të përdorë programe të thjeshta për punët e pavarura dhe prezantimet e ndryshme; - të përdorë komunikimin elektronik për të komunikuar dhe bashkëpunuar me të tjerët;
Edukimi për karrierën	4. Edukimi qytetar
Për të gjitha linjat	*Nxënës/i,-ja:* - të përdorë konceptet e familjes dhe komunitetit për të bërë analiza të ndryshme; - të përdorë dhe të shfrytëzojë forma të ndryshme komunikimi; - të vlerësojë mendime të tjetrit pa e paragjykuar atë; - të zhvillojë dialogë, të dëgjojë me vëmendje dhe të shprehë pikëpamje duke qenë tolerant dhe jo paragjykues; - të njohë dhe shfrytëzojë mentalitetin familjar dhe të komunitetit në ndihmë të planifikimit për të ardhmen; - të vlerësojë rolin e degëve të veprimtarive të ndryshme ekonomike në shoqëri;

5. KËRKESA PËR ZBATIMIN E PROGRAMIT

Ky program është një dokument zyrtar. Ai është vetëm një pjesë e tërësisë së dokumenteve zyrtare për lëndën "Edukimi për karrierën". Dokumentet e tjera kryesore janë korniza kurikulare e arsimit bazë. Hartimi i programit është mbështetur te korniza kurikulare e arsimit bazë.

Përdoruesve të këtyre dokumenteve u lind nevoja të njohin standardet e të gjitha fushave të tjera të të nxënit dhe të gjitha programet lëndore të të njëjtit vit.

Objektivat e programit

Objektivat e programit janë për të gjithë nxënësit. Kjo do të thotë se që të gjithë nxënësve duhet t'u jepet mundësia që të nxënë çka përshkruhet tek objektivat. Realizimi i objektivave në tema, kapituj e njësi dhe renditja e tyre është zgjedhje e lirë e zbatuesit të programit.

Një objektiv përmbushet në nivele të ndryshme nga nxënës të ndryshëm.

Orët mësimore

Programi "Edukimi për karrierën" është strukturuar në linja që vijnë njëra pas tjetrës. Përdoruesit e programit duhet të respektojnë sasinë e orëve vjetore të lëndës, kurse janë të lirë të ndryshojnë me 10% (shtesë ose pakësim) orët e rekomanduara për secilën linjë. Mësuesi mund të vendosë të përparojë më ngadalë, kur vë re se nxënësit e tij hasin vështirësi të veçanta në përmbushjen e objektivave të kapitullit, por mund të ecë më shpejt, kur nxënësit e tij demonstrojnë një përvetësim të kënaqshëm.

Në programin e lëndës "Edukimi për karrierën" afërsisht 40% e orëve mësimore totale janë për shtjellimin e njohurive të reja lëndore dhe 60% e tyre janë për përpunimin e njohurive (gjatë vitit dhe në fund të semestrit).

Përpunimi i njohurive

Përpunimi i njohurive përmban:

- përsëritjen e njohurive-bazë (konceptet themelore),
- vlerësimin e njohurive-bazë,
- integrimin e njohurive të reja të një linje me njohuritë e linjave paraardhëse,
- integrimin e njohurive të reja me njohuritë e lëndëve të tjera (integrimi do të përshkojë zhvillimin e çdo ore mësimore),
- detyrat/ projektet përmbledhëse (pavarësisht nga ndarja në linja lënda duhet parë si një e tërë),
- vlerësimi semestral (nuk është i detyruar).

Në orët mësimore, që i përkasin përpunimit të njohurive, mësuesi zhvillon edhe tema me nismën e tij ose me kërkesën e vetë nxënësve. Këto tema mund të pikënisjen nga ngjarje aktuale ose thjesht nga kureshtja e nxënësve.

Veçanërisht gjatë përpunimit të njohurive duhet t'i kushtohet kohë e posaçme kultivimit të:

- aftësive të përgjithshme si komunikimi, menaxhimi dhe transferimi i informacionit, të menduarit kritik dhe krijues, zhvillimi i karakterit dhe i etikës;
- aftësive të posaçme lëndore në lidhje vetëvlerësimin, paraqitjen, studimin e tregut të punës, hartimin e planit të punës dhe vendimmarrjen
- formimit të qëndrimeve, si qëndrimi etiko-social dhe gjatë punës në grupe të vogla nxënësish.

Gjatë orëve të përpunimit të njohurive nxënësve duhet t'u krijohet mundësia të punojnë detyra tematike, projekte kurrikulare, të zgjidhin situata problemore nga jeta, etj.

Pjesë e përpunimit të njohurive është vlerësimi i realizimit të objektivave, i cili ka për qëllim të nxjerrë në pah shkallën e realizimit dhe të përforcojë, të përmirësojë njohuri e aftësi të pa përmbushura të kësaj lënde.

6. VLERËSIMI

Vlerësimi i nxënësit përshkon gjithë procesin mësimor dhe shërben për përmirësimin e këtij procesi. Vlerësimi i nxënësit është konsistent me objektivat e programit. Objektiv i vlerësimit janë njohuritë, shprehitë dhe qëndrimet e nxënësve (qëndrimet etiko-sociale në përgjithësi dhe ato të bashkëpunimit me të tjerët, në veçanti).

Vlerësimi i nxënësit mund të bëhet në mënyrë individuale ose në grup. Nxënësi vlerësohet me notë ndërsa demonstron arritjet e tij me gojë, me shkrim apo nëpërmjet veprimtarive të tjera.

Në këtë lëndë nxënësi vlerësohet për portofolin e detyrave, për prezantimet, hetimet e realizuara në përputhje me formularët standardë të përcaktuar nga mësuesi.

Në punime të nxënësve me grupe të vogla, mësuesi parashtron peshën e vlerësimit me notë të grupit në tërësi dhe të secilit nxënës në veçanti.

Nuk është i detyrueshëm vlerësimi me notë i nxënësve në çdo orë mësimore.

Mësuesi duhet tu parashtrojë nxënësve qëllimin, kriteret dhe instrumentet e vlerësimit.

Portofoli i punëve të nxënësit është një nga mundësitë kryesore të vlerësimit për mësuesin dhe të vetëvlerësimit për nxënësin.